

7. Groch siewny

Uwagi ogólne

Aktualnie w Krajowym rejestrze znajdują się 34 odmiany. Zostały podzielone na dwie grupy:

- ogólnoużytkowa (25 odmian) którą stanowią odmiany wąsolistne o średniowysokich roślinach, białych kwiatach i żółtych nasionach

- pastewna (9 odmian) rośliny w tej grupie różnią się między sobą ulistnieniem, barwą nasion, kwiatów oraz wysokością. Większość z zarejestrowanych odmian pochodzi z krajowych hodowli. W celu poszerzenia informacji o odmianach w opracowaniu uwzględniono wyniki z ZDOO Marianowo i SDOO Krzyżewo z sąsiedniego województwa podlaskiego, a także średnie plonowanie odmian z kraju.

Wyniki doświadczeń

Rok 2024 był mniej korzystny pod względem plonowania grochu siewnego w stosunku do roku ubiegłego. Wśród odmian ogólnoużytkowych we wszystkich miejscowościach w plonowaniu wyróżniły się Grot i Orchestra z katalogu CCA. Wśród odmian pastewnych najwyższym plonowaniem we wszystkich doświadczeniach wykazała się odmiana Turnia. Analiza ostatniego trzylecia przedstawia, iż dobrze i stabilnie plonującymi odmianami są Astronaute, Olimp Grot, Kazek i Orchestra.

Najwyższą masą tysiąca nasion w ostatnim roku (MTN) charakteryzowały się Kazek, Tarchalska oraz Orchestra z katalogu CCA, a najniższą MTN cechowały się z grupy odmian pastewnych Turnia i Colin.

Tabela 1.

Groch siewny. Odmiany badane. Rok zbioru: 2024

Lp.	Odmiana	Kod kraju pochodzenia	Rok wpisania do Krajowego rejestru *	Rok włączenia do LOZ	Hodowca (jednostka prowadząca hodowlę zachowawczą lub dla odmian zagranicznych krajowy przedstawiciel)
odmiany ogólnoużytkowe					
1.	Tarchalska	PL	2004		DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27; PL-64-000 Kościan
2.	Batuta	PL	2009	2021	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27; PL-64-000 Kościan
3.	Astronaute	FR	2017	2021	Saaten- Union Polska sp. z o.o. ul. Straszewska 70; PL-62-100 Wągrowiec
4.	Olimp	PL	2017		Poznańska Hodowla Roślin sp. z o.o. ul. Kasztanowa 5; PL-63-004 Tulce
5.	Mandaryn	PL	2019		„Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR” Smolice 146; PL-63-740 Kobylin
6.	Nemo	PL	2019	2021	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27; PL-64-000 Kościan
7.	Grot	PL	2020	2022	Poznańska Hodowla Roślin sp. z o.o. ul. Kasztanowa 5; PL-63-004 Tulce
8.	Kazek	PL	2020	2022	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27; PL-64-000 Kościan
9.	Tytan	PL	2021		Poznańska Hodowla Roślin sp. z o.o. ul. Kasztanowa 5; PL-63-004 Tulce
10.	Asgard	DE	2023		Saaten- Union Polska sp. z o.o. ul. Straszewska 70; PL-62-100 Wągrowiec
11.	Jowisz	PL	2023		Poznańska Hodowla Roślin sp. z o.o. ul. Kasztanowa 5; PL-63-004 Tulce
12.	SM Market	PL	2023		„Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR” Smolice 146; PL-63-740 Kobylin
13.	Twister	PL	2024		DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27; PL-64-000 Kościan
14.	Ursus	PL	2024		Poznańska Hodowla Roślin sp. z o.o. ul. Kasztanowa 5; PL-63-004 Tulce
15.	Ostinato	FR	CCA		
16.	Orchestra	FR	CCA		
17.	Autentic	FR	CCA		
18.	Kameleon	FR	CCA		
19.	Kaplan	FR	CCA		
20.	Symbios	FR	CCA		
odmiany pastewne					
21.	Hubal	PL	2005		DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27; PL-64-000 Kościan
22.	Milwa	PL	2005		„Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR” Smolice 146; PL-63-740 Kobylin
23.	Turnia	PL	2011		Poznańska Hodowla Roślin sp. z o.o. ul. Kasztanowa 5; PL-63-004 Tulce
24.	Mefisto **	PL	2019	2024	„Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR” Smolice 146; PL-63-740 Kobylin
25.	Colin **	PL	2022		DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27; PL-64-000 Kościan

* - według „Listy odmian roślin rolniczych wpisanych do Krajowego rejestru w Polsce”

**- odmiana wysoka

CCA – Wspólnotowy katalog odmian roślin rolniczych

Tabela 2.

Groch siewny. Warunki polowe doświadczeń. Rok zbioru: 2024

Miejscowość	ZDOO Ruska Wieś woj. warmińsko- mazurskie	SDOO Krzyżewo woj. podlaskie	ZDOO Marianowo woj. podlaskie
Kompleks rolniczej przydatności gleby	pszenny wadliwy	żytni bardzo-dobry	żytni bardzo-dobry
Klasa bonitacji gleby	IV b	IV a	III b
pH gleby w KCl	6,6	6,4	6,4
Przedplon	mieszanka zbożowa	pszenica ozima	pszenica jara
Data siewu	11.04.	09.04.	02.04.
Obsada nasion (szt./m ²)	110	110	110
Data zbioru	16.07.	19.07.	16.07.
Nawożenie mineralne			
N (kg/ha)	20	18	15
P₂O₅ (kg/ha)	30	36	30
K₂O (kg/ha)	90	103	125
Środki ochrony roślin			
Zaprawa nasienna (nazwa)	Maxim 25 FS		
Herbicyd (nazwa, dawka/ha)	Amstaf 800 EC (1,5l) + Wing P 462,5 EC (2,5l); Agil-S 100 EC (1,2l)	Boxer 800 EC (2l) + Stomp Aqua 455 CS (2l); Corum 502,4 SL (1l) + Dash (1l)	Stomp Aqua 455 CS (2l); Krum 800 EC (3l); Fusilade Forte 150 EC (1,7l)
Insektycyd (nazwa, dawka/ha)	Mospilan 20 SP (0,2kg); Aceptir 200 SE (0,2l); Nexide 60 CS (0,06l)	Mospilan 20 SP (0,2kg)	Mospilan 20 SP (0,2kg)
Inne zabiegi			
Inne zabiegi (nazwa)	Nitragina	Nitragina	Nitragina

Tabela 3.

Groch siewny. Wyniki ogólne doświadczeń. Rok zbioru 2024

Lp.	Wyszczególnienie	Ruska Wieś	Krzyżewo	Marianowo
1.	Termin początku kwitnienia (data)	04.06.	03.06.	28.05.
2.	Termin dojrzałości technicznej (data)	09.07.	11.07.	10.07.
3.	Wysokość roślin (cm)	54	78	62
4.	Wyleganie roślin w fazie końca kwitnienia (skala 9°)	9	9	9
5.	Wyleganie przed zbiorem (skala 9°)	8,9	8,3	6,6
6.	Masa 1000 nasion (g)	185,2	164,6	161,2
7.	Wilgotność nasion podczas zbioru (%)	13,2	11,2	14,2
8.	Plon nasion (przy wilgotności 14%) dt/ha	<u>20,3</u>	<u>25,9</u>	<u>25,4</u>

Wyniki średnie z wszystkich badanych odmian

Skala 9°: 9 - oznacza stan najkorzystniejszy, **1** - oznacza stan najmniej korzystny

Tabela 4.

Groch siewny. Plon nasion odmian w miejscowościach (% wzorca). Rok zbioru: 2024
przy wilgotności nasion 14%

Lp.	Odmiana	Ruska Wieś	Krzyżewo	Marianowo	średnia z miejscowości	średnia z kraju wg COBORU
<u>Wzorzec (dt/ha)</u>		<u>20,3</u>	<u>26,1</u>	<u>25,4</u>	<u>23,9</u>	<u>31,4</u>
<i>odmiany ogólnoużytkowe</i>						
1.	Tarchalska	73	113	107	98	102
2.	Batuta	108	96	94	99	95
3.	Astronaute	96	117	111	108	109
4.	Olimp	121	85	97	101	92
5.	Mandaryn	113	97	110	107	103
6.	Nemo	115	85	103	101	90
7.	Grot	110	112	111	111	105
8.	Kazek	130	90	104	108	98
9.	Tytan	118	98	86	101	97
10.	Asgard	69	101	98	89	105
11.	Jowisz	86	102	90	93	95
12.	SM Market	112	105	74	97	100
13.	Twister	100	90	97	96	91
14.	Ursus	107	94	98	100	94
15.	Ostinato CCA	76	95	93	88	104
16.	Orchestra CCA	128	126	109	121	110
17.	Autentic CCA	84	107	106	99	108
18.	Kameleon CCA	87	111	96	98	106
19.	Kaplan CCA	115	96	106	106	103
20.	Symbios CCA	78	107	119	101	108
<i>odmiany pastewne</i>						
21.	Hubal	129	100	89	106	98
22.	Milwa	62	92	103	86	94
23.	Turnia	100	100	111	104	101
24.	Mefisto *	91	95	82	89	94
25.	Colin *	89	87	109	95	96
Liczba doświadczeń		-	-	-	3	27

Wzorzec w 2024 roku – średnia z wszystkich odmian

*- odmiana wysoka

CCA – Wspólnotowy katalog odmian roślin rolniczych

Tabela 5.

Groch siewny. Plon nasion odmian (% wzorca). Lata zbioru: 2024; 2023; 2022
przy wilgotności nasion 14%

Lp.	Odmiana	Liczba lat badań	Lata				
			2024	2023	2022	2023-2024	2022-2024
<u>Wzorzec (dt/ha)</u>			<u>23,9</u>	<u>39,8</u>	<u>42,3</u>	<u>31,9</u>	<u>35,3</u>
<i>odmiany ogólnoużytkowe</i>							
1.	Tarchalska	3	98	99	101	99	99
2.	Batuta	3	99	104	104	102	102
3.	Astronaute	3	108	109	100	109	106
4.	Olimp	3	101	101	105	101	102
5.	Mandaryn	3	107	98	97	103	101
6.	Nemo	3	101	104	95	103	100
7.	Grot	3	111	103	102	107	105
8.	Kazek	3	108	116	102	112	109
9.	Tytan	3	101	103	97	102	100
10.	Asgard	2	89	107	-	98	-
11.	Jowisz	2	93	98	-	96	-
12.	SM Market	2	97	97	-	97	-
13.	Twister	1	96	-	-	-	-
14.	Ursus	1	100	-	-	-	-
15.	Ostinato CCA	3	88	103	104	96	98
16.	Orchestra CCA	3	121	103	102	112	109
17.	Autentic CCA	1	99	-	-	-	-
18.	Kameleon CCA	1	98	-	-	-	-
19.	Kaplan CCA	1	106	-	-	-	-
20.	Symbios CCA	1	101	-	-	-	-
<i>odmiany pastewne</i>							
21.	Hubal	3	106	90	98	98	98
22.	Milwa	3	86	89	91	88	89
23.	Turnia	3	104	84	97	94	95
24.	Mefisto*	3	89	104	94	97	96
25.	Colin *	3	95	95	104	95	98
Liczba doświadczeń			3	3	3	6	9

Wzorzec - średnia z wszystkich odmian

*- odmiana wysoka

CCA – Wspólnotowy katalog odmian roślin rolniczych

Tabela 6.

Groch siewny. Ważniejsze właściwości rolniczo-użytkowe odmian (odchylenia od wzorca). Lata zbioru: 2024; 2022 - 2024

Lp.	Odmiana	Liczba lat badań	Wysokość roślin (cm)		Wyleganie w fazie końca kwitnienia		Wyleganie przed zbiorem		Początek kwitnienia (kolejny dzień roku)		Dojrzałość techniczna (kolejny dzień roku)		Masa 1000 nasion (g)	
			2024	2022-2024	2024	2022	2024	2022-2024	2024	2022-2024	2024	2022-2024	2024	2022-2024
Wzorzec (skala 9°)			64	82	9	8,6	7,9	5,6	154 02.06.	160 08.06.	191 09.07.	198 16.07.	170,1	207,1
<i>odmiany ogólnoużytkowe</i>														
1.	Tarchalska	3	0	0	wyleganie nie wystąpiło	0,2	-0,1	-0,1	-2	-1	-1	-1	22,6	13,9
2.	Batuta	3	5	1		0,2	0,1	-0,1	3	2	1	1	1,1	-3,2
3.	Astronaute	3	-5	-4		-0,2	0,4	0,5	-2	-2	-1	-1	2,1	4,4
4.	Olimp	3	0	2		0,2	0,3	0,5	-1	-1	-1	0	12,7	17,6
5.	Mandaryn	3	-3	-4		0,1	-0,1	0,1	-1	-1	0	0	6,0	4,6
6.	Nemo	3	4	4		0,2	0,1	0,1	1	1	1	2	12,3	14,7
7.	Grot	3	-2	-4		0,3	-0,7	-0,9	-2	-2	-1	-1	8,8	6,2
8.	Kazek	3	11	8		0,2	-0,5	-0,1	0	0	0	1	26,9	27,8
9.	Tytan	3	0	2		-0,2	-0,2	-0,5	2	2	0	1	12,2	17,4
10.	Asgard	2	1	-		-	0,4	-	-1	-	-1	-	-4,9	-
11.	Jowisz	2	-2	-		-	0,2	-	1	-	1	-	-7,9	-
12.	SM Market	2	-2	-		-	0,3	-	2	-	1	-	-17,8	-
13.	Twister	1	-3	-		-	-0,2	-	0	-	0	-	-19,1	-
14.	Ursus	1	6	-		-	0,4	-	2	-	1	-	-2,4	-
15.	Ostinato CCA	3	5	1		0,2	0,2	0,6	0	0	0	0	-13,2	-17,1
16.	Orchestra CCA	3	1	-4		-0,3	0,2	0,3	-2	-2	-1	-1	22,6	16,6
17.	Autentic CCA	1	-2	-		-	0,2	-	0	-	0	-	0,4	-
18.	Kameleon CCA	1	-2	-		-	0,0	-	-2	-	-1	-	-1,8	-
19.	Kaplan CCA	1	-3	-		-	0,2	-	0	-	0	-	-10,0	-
20.	Symbios CCA	1	0	-		-	0,3	-	-1	-	-1	-	-0,9	-
<i>odmiany pastewne</i>														
21.	Hubal	3	-6	-2	-1,3	-1,9	-1,5	2	2	0	-1	-0,2	-1,3	
22.	Milwa	3	-11	-3	0,0	0,2	0,0	0	0	-1	-1	-1,6	-7,0	
23.	Turnia	3	1	-7	0,1	0,0	-0,5	-1	-1	-1	0	-23,1	-32,8	
24.	Mefisto**	3	9	2	0,3	0,2	0,2	2	2	2	1	-2,8	-2,4	
25.	Colin **	3	-2	-4	0,1	0,0	-0,2	1	1	1	1	-22,2	-30,7	
Liczba doświadczeń			3	9	3	3	3	8	3	9	3	9	3	9

Wzorzec - średnia z wszystkich odmian

*- odmiana wysoka

**Charakterystyka odmiany grochu siewnego wpisanej do Krajowego rejestru
w sezonie wegetacyjnym 2024 na podstawie Listy Opisowej Odmian COBORU
(odmiany badane w doświadczeniach regionalnych)**

TWISTER

Odmiana ogólnoużytkowa wąsolistna, o białych kwiatach, przeznaczona do uprawy na suche nasiona, do wykorzystania na paszę i konsumpcję. Plon nasion średni do dużego, plon białka średni. Termin kwitnienia średni, dojrzewania dość późny, okres kwitnienia nieco dłuższy od średniego. Równomierność dojrzewania dobra. Rośliny średniej wysokości. Odporność na wyleganie w czasie kwitnienia dość mała, przed zbiorem mała. Odporność na mączniaka prawdziwego – duża, na fuzaryjne wędnięcie, zgorzelową plamistość i mączniaka rzekomego – średnia. Nasiona żółte, masa 1000 nasion bardzo mała. Zawartość białka ogólnego i włókna surowego w nasionach średnia. Intensywność pobierania wody (tempo rozgotowywania nasion) dość duża. Optymalna obsada roślin około 110 szt./m².

URSUS

Odmiana ogólnoużytkowa wąsolistna, o białych kwiatach, przeznaczona do uprawy na suche nasiona, do wykorzystania na paszę i konsumpcję. Plon nasion duży, plon białka średni. Termin kwitnienia i dojrzewania dość późny, okres kwitnienia dość długi. Równomierność dojrzewania dobra. Rośliny średniej wysokości. Odporność na wyleganie w czasie kwitnienia średnia, przed zbiorem dość mała. Odporność na fuzaryjne wędnięcie i mączniaka prawdziwego – dość duża, na zgorzelową plamistość i mączniaka rzekomego – średnia. Nasiona żółte, masa 1000 nasion średnia. Zawartość białka ogólnego w nasionach dość mała, włókna surowego średnia. Intensywność pobierania wody (tempo rozgotowywania nasion) średnia. Optymalna obsada roślin około 110 szt./m².